

BEVEZETŐ

A *Repjegy 1* című kötettel ellentétben, a folytatásban az utak időrendi sorrendben követik egymást. Az európai kulturális környezetben jellemzően magánszervezésben utazunk a feleségemmel, költséghatékonyan. Távolabbra inkább irodával, de magánúton is. A megszerezhető élményfokát a távolság nem növeli. Nyitottnak, befogadónak és aktívnek kell lenni. Elsősorban a gyakorlati szempontokon alapulnak a beszámolók. Személyes benyomásokról szólnak. Érett fejvel, és életem nagyobb részét nem látva élve összegeztem. Az útleírásokban magamat látó képességgel ruháztam fel, mert továbbra sem a megváltozott állapotom alapján gondolok magamra.

A következő huszonegy országban jártunk: Argentína, Azerbajdzsán, Brazília, Csehország, Dél-Afrikai Köztársaság, Egyesült Államok, Egyesült Királyság, Franciaország, Georgia, Hollandia, Kambodzsa, Laosz, Lengyelország, Maldív Köztársaság, Nepál, Örményország, Portugália, Spanyolország, Svédország, Thaiföld, Vietnám.

Repülőt váltva könnyen előfordulhat, hogy közel egy nap is eltelik a megérkezésig. Egyesek számára holtidő, másoknak érdekes megfigyelésre ad lehetőséget. Kezdődött a történet azzal, hogy köd miatt óras késéssel indult a járat Budapest-ről. Nagy levegőt vettünk a feleségemmel, mert átszállásra menetrend szerint két óra állt rendelkezésre. A párizsi tranzitba való bejutásban, az előzetes hosszas sorban állást követően, percekre feltartóztatott a tétlenné váló arcfelismerő rendszer. Tehetetlenségemben fehér botom végével megkocogtattam a plexiajtót, mire kinyílt. A csoportból utolsóknak jutottunk át. Lemaradtunk. Fürgén szedtük a lábunkat, majd a csomagokkal igyekező utasokat kerülgetve futásnak eredtünk.

Az interkontinentális járatba csak a kabin elejében lehet beszállni. Az első szakasz az első osztály, ahol az ablakoknál egy-egy fekvőhelyzetig hátra dönthető kényelmes ülés található, középen kettő. Minden ülés előtt asztal és nagyobb monitor, felette csomagtároló. A turistaosztályon az ablakoknál három-három ülőhely, középen négy. A csak kissé megdönthető ülések fölött tágas csomagtér. A lábak számára elegendő hely áll rendelkezésre, az ülés viszont szűköcske. A kulturált étkezés a helyszűke miatt kényelmetlen az utasoknak. Mindenki előtt érintőképernyős monitor. Többek között számtalan utazási adat is leolvasható róla. Kezdődött a menetidővel, amely Párizsból Buenos Airesbe 13:03. A háromszázötven utas befogadására alkalmas járatra 11 065 kilométer megtétele várt. Legnagyobb sebessége 950 km/óra, legnagyobb repülési magassága 12 050 méter, a leghidegebb kültéri idő pedig mínusz 59 Celsius fok. A repülő sebességének ingadozása 100 km/óránál na-

gyobb volt. A visszafelé úton, az odaúthoz képest, 500 méterrel magasabban is haladtunk. A gép külső felületén elhelyezett – orr, hátsó farokszárny – kamerák segítségével is lehetett nézelődni: fel- és leszálláskor hasznosultak, valamint közelben elrepülő másik gép esetében. A repülési útvonal a következőképpen alakult: Franciaországból Spanyolországba a Vizcayai-öböl felett érkeztünk meg, Marokkóban az óceántól egészen Marrákesig távolodtunk, hogy Szenegál déli határánál a gép orrát Brazília északkeleti csücske felé fordíthassa a kapitány. A dél-amerikai kontinensen gyakran tartottunk Brazília part menti vizei fölött.

A Rio de la Plata folyó partján fekszik az argentin főváros. A világ nyolcadik legnagyobb területű országa hosszú évtizedek óta küzd a hatalmas méretű inflációval, de ez nem volt mindig így. A 20. század elején a világ tíz leggazdagabb országa közé tartozott, az exportorientált mezőgazdaságra alapozott gazdaságpolitikája miatt. Hatása a mai napig szembeűnő az Argentin fővárosban. Elsősorban a régi középületek megjelenésében: tornyosak, gazdagon díszítettek gipszstukkókkal, szobrok ékítik, az ablakok melletti falrészek faragottak, árkádosak. A korabeli lakóépületek egy része is hasonló arculatot mutat. A főváros régi, egykori forgalmas folyóparti dokkjai az egyre nagyobb teherhajókat idővel nem voltak képesek fogadni, elavulttá váltak. Ez a rozsdaovezet az évezredforduló táján újrarendezésre került. Napjainkban harmincötven emelet magas irodaházak, szállodák, lakóingatlanok uralják a területet. A középosztály tagjai a hetvenes-nyolcvanas évekre jellemző nyolctizenkét emeletes, gondozott környezetben lévő, karbantartott ingatlanokban laknak. Buenos Airest továbbjellemez a köztisztaság és a hatalmas kiterjedésű parkok – hullámos papagájostól.

A világ tíz legszebb sírkertje közé sorolták a Recoleta-temetőt. A felkészületlen utas legyinthet egyet, biztosan van érdekesebb látnivaló. Éva Peron miatt kerestük fel Katival. A sírkert megtekintése egyórás program. Az ország jelesnek gondolt családjai temetkeztek ide. A fehér, szürke vagy fekete színű, jellemzően márványkripták sorházként kapcsolódnak egymáshoz a fák árnyékában. Már-már meseszerűnek hat a szobrokkal élénkített környezet. Könnyen megfedkezhetünk a hely funkciójáról. A világhírű rockopera *Evitája* a mélyszegénységből tizenöt éves korában indult el a színésznővé válás rögzös útján. A szegények érdekében végzett karitatív tevékenysége hatására közismert személlyé vált. Aktivistaként bekapcsolódott Peron elnökválasztási kampányába. Házasság lett belőle. Pozíciójával a nincstelen tömegek felemelkedését szolgálta. Minden gyerek számára biztosította az ingyenes alapfokú iskolai oktatást, valamint a napi háromszori étkezést. Eközben Párizsból szerezte be ruhatárát. Fiatalon, mellrákban hunyt el. A Peron család mauzóleumában helyezték örök nyugalomra. Kormányváltásra került sor; jobboldali politikai erők kerültek hatalomra, akik Éva Peron földi maradványát kihantoltatták, Olaszországba szállíttatták és ott eltemették. Miután a következő választásokon ismét győzedelmeskedett Peron, elhunyt felesége visszakerülhetett a családi kriptába – vágott virág csak ennél az egy sírkamránál volt elhelyezve.

A magyar utaskísérő információja szerint a sírkerttől a szállodáig húsz perc lett volna a gyalogút. Alkalmi négyes fogatunknak mégis egy óránál továbbtartott, annak ellenére, hogy segítséggel ugyan, de végig a helyes irányba haladtunk. Derűs hangulatú vándorlásunk során testközelből megismerhettük a középosztály életterét. Emiatt a végén még szerencsésnek is érezhettük magunkat.

A főváros központja a Május 1 tér. A közelében magasodó hotelből indultunk a belváros felfedezésére a feleséggel. A tér szélén fotókat és festményeket elénk táró, mondjuk, Helytörténeti Galéria múzeum. A tablók Közép és Dél-Amerika összes országának függetlenné válásáról tájékoztattak, amelyeket tárgyi eszközök egészítettek ki: díszesen faragott utazóláda, kaloda, festmények. Mindezek mélyebb áttekintésre nem adtak lehetőséget, de nem is lett volna szükség rá. A Május 1 tér (Plaza de Mayo) közepén áll a The May Pyramid, Buenos Aires legrégebbi nemzeti emlékműve. 1970 óta vonulnak ide a május téri anyák, akik a katonai junta idején tragikus körülmények között elvesztették gyermekeiket. A lépcsőre nevekkal és évszámokkal feliratozott köveket helyeztek el intő jelként. A Munkaügyi Minisztérium épülete előtt ünnepélyes katonai zászlólevonás szemtanúi lehettünk. A vonóhorogról leakasztott nemzeti színű lobogót csak nagy ügyel-bajjal sikerült élére katonásan összehajtogatni az egyenruhásoknak, majd díszlépéssel bevonultak vele az épületbe, hogy reggel onnan méltóságteljesen kihozzák.

A közeli parkban sétálva nem mindennapi jelenet szemtanúi lehettünk. A padon hanyatt fekvő tizenkét éves fiú önkielégítést végzett, akit pár méterről egy nő nézett – arcát hosszú haja eltakarta. Másnap reggel egy látszólag bennünket követő hajléktalan férfire figyelt fel Kati, akinek nyitott sliccén át kilógott a fityije. Elhaladt egy posztoló rendőr előtt, aki rá sem bagózott. Szerencsére másféle attitűdű emberekkel is találkoztunk a parkban. A megismert családok három-négy gyereknél nem adták alább. Sok kisfiúnak vállig ért a haja, a kislányok szép lassan kezdtek zsákalakúvá formálódni. A távolból utcazenésznek gondoltuk a tangómuzsikával hangulatot keltő személyt, ám másnap fény derült kilétére. A kerekesszékekben tánchoz illő ruhában fiatal

nő foglalt helyet. Előtte kétlábbon járó partnere a programhoz illő öltözékben várakozott. Felhangzott a tangó ritmusa. Mozdult a segédeszköz kereke, vele együtt a fiatalember lába is. Egyre csak gyűlt körülöttük a bábész nép. A földön kalap, benne fémpénzek csendültek. Színvonalas programot mutattak be. Hatalmas tapsot kaptak érte. A műsor végén a férfi táncpartnere ölébe tette a földön lévő kalapot és körbetolta a közönség között. Mindennapos kenyérkereső munkájuk lehetővé tette.

A távoli Caminito utca és környéke ma már nem az a milió, mint régen. Egykor szegénynegyednek számított. Ha akadt egy doboznyi valamilyen színű festék, a ház egyik külső falát lemázolták vele. Színtől függetlenül, a másikkal a következőt és így tovább. Egy ház több színből, ez vált a negyed egyedi arculatává. Ezt megfejelték az erkélyekre kihelyezett ember nagyságú viaszfigurákkal: Maradona, Messi. Ma már kiemelt turisztikai terület, kisebb bazárral. Közelében a Boca Junior futballcsapat stadionja. Színe a kéksárga. Hogy ennek van-e köze az ugyanolyan színű arapapagájhoz, titok maradt előttem. Az viszont nem, hogy a fővárosban neveztek-e el kocsmát Fidel Castróról: igen rá a felelet. Hogy politikai tevékenysége miatt-e vagy a Maradonához fűződő szoros baráti kapcsolata miatt, az nem volt kiírva a kocsmajajára.

Utazás előtt eltérő nézetten voltunk az estancia fakultatív program kapcsán a feleségemmel. Száz kilométerre távolodtunk el a magyarul tiszta levegőjű fővárostól. Útközben rálátásunk nyílt az agglomerációra. A főváros vonzáskörzetében háromszor annyian élnek, mint a 3,2 milliós Buenos Airesben. A fővárost elhagyva a hatalmas kiterjedésű füves területeket óriási lakótelepvárosok követnek. A turistacsalogató program összességében elfogadható színvonalúnak bizonyult, de ettől függetlenül nem a mi világunk: negyed-

óras lóvontatású kocsikázás, terülj-terülj asztalkám nívójú lakmározás, élő zene tangó táncbemutatóval, ügyességi lovasbemutató, az estancia épületeinek felfedezése. A felszolgáló-személyzet és a nyeregbe pattanó legények ugyanazokból a személyekből kerültek ki. A lovasok útvonalán, a nyeregben ülők feje fölött keresztág húzódott, amelyről négy lánc lógott le, végükön egy-egy gyűrű. Galoppozás közben a kezükben lévő rövid rudacskával kellett levenniük. A gyűrűket átnyújtották a vendégkör hölgytagjainak. A lovaskocsi program első útján az indulást követő pár méter után az egyik kerék kereket oldott, emiatt a visszaszerelésig várakozni kellett – a váratlan poén megtette a hatását. A marha beefsteak – mint a többi élénk tálalt étel – ízletesen lett elkészítve. Miközben falatoztam, azon gondolkodtam, miért zsíros ennyire a füvet legelő marha húsa?

A Buenos Airesből az uruguayi fővárosba, Montevideóba tartó hajózást és a vele járó városnézést, élből elvetettük Katival. Jól tettük. A fakultatív programon résztvevő utasok csalódottan számoltak be tapasztalataikról. A világ legnagyobb tölcsértorkolatában utazva, a zárt utastérből nem lehetett kilátni. A hajózást hosszúra nyújtott ebéd követte Montevideóban, egy óra jutott a városnézésre. Mindez egy vagyonért. Egyik nyugdíjas utastárs azért fizetett be a dél-amerikai útra, és ezen belül erre a fakultatív programra, mert nagyapja, akit nem ismerhetett személyesen, az 1930-as gazdasági világválság miatt kivándorolt Montevideóba, ahol suszterként kereste meg a betevőre valót. Emlékének adózva szeretne volna látni, és valamennyire felfedezni a várost, amelyre tartalmilag nem maradt idő.

Térjünk vissza a Paranáy folyó tölcsértorkolat északkeleti részéből a délnyugatiba. Sétáljunk egy nagyot Buenos Airesben. A Retiro-torony a Bigben helyi mása. A Falkland-szigeteki angol-argentin csetepaté lezárulását követően az ere-

detivel megegyező nevről átkeresztelték. Zajos forgalmú főútvonal mellett lévő parkban építették fel. A londoni nevezetességre gondolva várakoztam hangfelvételre délidőben. Nem azért mondom, de majdnem el kellett egy jó minőségű hallókészülék a harangjáték lefűléléséhez.

Továbbálltunk. Hatalmas téren monumentális műalkotás, amelyet a közelműltbeli vihar alaposan megtépázott. A tíz méter magas alumíniumformák virágszirmokat adnak ki. A napszaknak megfelelő állásba gépszerkezet mozgatja. Reggel kinyílik, estére összezáródik a fémvirág. A vihar több szirmot letört, kárt szenvedett a mechanika is. Útba esett a kívül-belül jó állapotban lévő főpályaudvar. A peronra a menetjegy felmutatását követően lehet kimenni. Ez alól Katival csak mi ketten voltunk kivételek: így készülhetett fotó például az eredeti angol vasúti bakról, és az indulásra várakozó szerelvényről. Kiléptünk az utcára. Itt jegyzem meg, a főútvonal úgy volt kilencsávós, hogy a két szélén három-három sávban haladhattak a magántulajdonú gépjárművek. A középső három sáv a fővárosi tömegközlekedés gerincét adó buszok, és talán a megkülönböztető jelzést használó járművek számára állt rendelkezésre. Pár perc sétatávolságban hangosan tüntető kompánia. A nemrégiben megválasztott jobboldali elnök jelentős pénzleértékelő, és megszorításokon alapuló gazdaságpolitikája ellen tiltakoztak. Kihangosítva vonultak. Két hét múlva időpontra összehangolt sztrájkokat ígértek be a különböző szakszervezetek vezetői. Hogy a jövő alakulásáért a tüntetők vagy a politikai vezetők fohászkodtak-e hatásosabban, azóta eldőlt.

Következett a Bazilika. Annyira bezsűfolódott a körülötte magasodó épületek közé, hogy megtalálásához rendőri iránymutatást vettünk igénybe. Járófelülete apró, virágmintás mozaiklapok összessége. Precizitása és szépsége

szemet szűrt a feleségemnek. De mint tudhatjuk: érték, a mérték. A belső tér akusztikája kiváló, amelyet egyházi zene hallatán állítok. Elsétáltunk a folyópartra. A Nők hídját fontosnak tartják az argentinok. Okát pontosan nem ismerve, talán figyelemfelhívás céljából a nők megbecsülése érdekében. A túlparton fiatal rendőrnő posztolt.

Fénykorában pompás sétálóutcában kószáltunk. Több egykori nívós szálloda romokban. Jelentős alapterületű épületek lakattal lezárva. Néhány lakóház szanálás előtt. Az üzletek még úgy ahogy tartották magukat. A sétálóutcat pénzváltók töltötték be hangjukkal. Múlt és jelen, dicsőség és hulló csillag. De találkozhattunk azokkal az élet árnyékos oldalára került emberekkel is, akiknek életíve megszakadt. A Május 1 tér egyik házának árkádja alatt lakásból utcára kényszerült, magára adó hölgy tengette napjait. Forgószerken ücsörgött, előtte asztal, így olvasott. Aközben a közeli buszmegállóban hasalva bámészkodott a kutyája. Az utcalakásban házi kedvence számára az aszfaltra szőnyeget hengerített. A másik eset ennél is szívfacsaróbb. Apuka hároméves lányával és kiskamasz fiával várták a csodát. A magas lakóházak füves parkjában békés álmát aludta a hugi matracra, földön ülve rajzolt a bátyja. Menj oda a kisfiúhoz és a rajzot tisztességes áron vásárold meg tőle – szólalt meg bennem egy hang. Valamiért nem tettem meg – ez a pillanat Brazíliában történetfűzérré állt össze és nyert értelmet.

Másfél óra repülést követően megérkeztünk az argentin-brazil országhatárt képező Iguazú-vízeséshez. Sokak számára ez jelentette az út igazi fénypontját: a világ leglátványosabb vízeséseként tartják számon. A természeti program végén a Niagara-vízesést hozzá képest többen is kismiskának mondták. A hamisítatlan szubtrópusi környezetben a levegő páratartalmát 100 százalékosnak éreztem, a levegő hőmérsékletét 40 Celsius fokra becsültem. Igazi amazóniai

hangulat kerített hatalmába – nagyon, de nagyon élveztem. Az áthatolhatatlan sűrűségű rengeteget liánok futották be. Beléptünk az Iguazú Nemzeti Park területére. Míg a vízesés felé tartottunk, a következő állatokkal vagy azok hangjával ismerkedhettünk meg: kapibara, kapucinus majom, szürke papagáj, tücsökmadár (vagy annak itteni változata). Errefelé háromféle halálos mérgű kígyó fordul elő. A legerősebb mérge 40 percet engedélyez életben maradásra az embernek. A tápláléklánc négy lábú csúcsragadozói a jaguár és az ocelot. A zsákmányállatok között megtalálható a tapír és a sörényes hangyász is. Ahogy haladtunk előre, a távolból úgy vált egyre hangosabbá a sziklákról alázúduló folyam dübörgése. A kikövezett csapást rozsdamentes felületű, korlátokkal határolt sétaút váltotta. A fejünk fölött összeboruló lombkorona sátra alól kiérve elénk tárult a látványban szinte befogadhatatlan szépségű és méretű vízesésrendszer. Mindenki állt és tátotta a száját.

Váratlanul ért bennünket az a hír, hogy a 82 méter magas Union-zuhatag, amely az „U” alakú 150 méter széles és 700 méter hosszú Ördögtorok-szakadékba zuhan, a közelmúltbeli vihar következtében nem látogatható: az odavezető kiépített utat elmosta az özönvíz mennyiségű csapadék. Az argentin oldalról a brazil oldal nyújtotta a látképet: a brazil oldal 20 százalékban adja vissza a látványt, az argentin oldal a többit. Bár a ritka természeti környezet részévé válhattam és a hangok mindezt hűen alátámasztották, mégis, ilyen sokrétű élményt a betűk segítségével nem látva lehetetlenség megrajzolni. Talán látva sem.

Az Iguazú folyó medre egyszer csak alászakad, hogy 60–80 méterrel lejjebb továbbhőmpölyöghessen benne. A szálított víz mennyisége másodpercenként 1746 köbméter. 2700 méter szélességben kétszázhetven önálló zubogó és több kisebb vízesés alkotja. Leghűebben a vad szépség jelző-

vel lehet illetni. A párában fürdőző táj növényzete csak úgy harsog. Hatalmas páfrányok szegélyezik a sétautat. A dübögve alázúduló folyam hangja egyhangú, hosszan tartóan fülsértő. Nem csak ezért, hanem a magas páratartalom miatt sem próbálkoztam hangfelvétel készítésével: a 80 százalék feletti páratartalmat nem viseli el a mikrofon. Legjobban a szubtrópusi éghajlatot tudtam magamévá tenni.

Rövid buszos utazást követően megérkeztünk a brazil oldalra. Paraguay és Brazília határán itt található a világ legnagyobb vízerőműve az Itaipu. Legalábbis a megtermelt energia összesített mennyisége alapján. A tározó területe 1350 km², amely két és félszerese Budapestének. Hogy ez a hatalmas tározó létrejöhesse, ahhoz előbb el kellett terelni a Paranáy folyó vizét: 80 méter mély és két kilométer hosszú elterelőcsatornát kellett kiásni. Ezt követően megépítették a nyolc kilométer hosszú gátat. A támpillérek 196 méter magas vízoszlopot képesek megtartani. Magyarország éves villamos energia szükségletének két és félszeresét termeli meg.

Buszra szálltunk. Brazil oldalról indulva és oda visszaérkezve rövid ideig Paraguay területén tartózkodtunk. A járműből kétszer szállhattunk ki. Elsőre hátulról nézhettük meg a gigantikus méretű gátat. A brazil nyár közepén a csekély vízmennyiség miatt a túlfolyó nem üzemelt. A vízerőmű hátsó frontját, ahol a víznek alá kellett volna ömlenie, csontszárazon találtuk. Brazil tavasz idején érdemes idejönni vizet látni, magyar október-november táján. A második lépre csalás alkalmával a tározóra és a vízerőműre lehetett rálátni. Szembeötlő volt a hiányzó víz mennyisége. Látványban a vízfelület fölött jóval magasabban lévő száraz turbinakapuk árulkodtak róla. Mindezekből következik, hogy csak időszakosan képes energiát termelni. A világ legújabb kori hét csodájának egyikeként számon tartott építményt áthatolhatatlan vegetáció veszi körbe a látóhatárig.

Brazíliából következett az Iguazú-vízesés, amelynek ezúttal a látványosabb argentin oldalával ismerkedhettünk. A magasból indulva sokszoros lépcsőn lefelé vezetett az út. Az argentin oldal látványa teljesen más. Először is, jóval nagyobb panoráma nyílik az átellenes területre. Számtalan ágban ömlik alá a vízesés. Köztük szárazon maradt dús növényzetű és lombos fákkal tarkított, zöld oázisok emelik a tájkép varázsát. 1400 méter hosszú gyalogos út következett. Párafelhőben úszott a táj, mégis, az argentin oldalon tapasztalt magas páratartalmat nem érzékeltem. Az alábukó áradat hangja is kevésbé zavaró. A táj okot adott volna a hosszabb időzésre, de irodás úton ez szinte lehetetlen. Meg-megállva, fokozatosan aláereszkedtünk a lépcsősoron. A legvégén hosszú lábakon álló, és a folyó fölé kinyúló kilátópontra lehetett kimenni. Izgatottá vált Kati. Én pedig kellő önmérsékletet tanúsítva hagytam, hadd menjen egyedül. Középen eldobható, általános iskolás gyerekekre való méretű esőköpenyeket osztogattak alkalmyszerűen a nemzetiparkos dolgozók. A teraszra kimerészkedő emberek közvetlen közelében a magasból több ágban alászakadó zuhatag folyamatos áztató vízpermetben füröszttötte a bámészkodókat.

A legbátrabbak raftingolni indultak. A félórásnak beharangozott program húszpercesre sikeredett, de ellene egyikük sem emelte fel a szavát. Nem véletlenül. Többben is fürdőruhában szálltak be a vízi járműbe. Az utasokat az üléshez övvel rögzítették a projekt alkalmazottjai. A produkció nem a magasból alábukó vízesés testközeli megtekintése volt, hanem a széles és hosszú zuhatag középpontja alatt hosszanti irányban való áthaladása. Ha belegondolunk, hogy 1 cm³ víz súlya 1 kg, amely több tíz méter magasból aláesve jócskán megsokszorozódik, és ha ehhez hozzátesszük, az embert 360 fokba körbeölelő, teljesen zárt, levegőmentes vízfüggönyt, elképzelhetjük az élmény fokát.

Az erről mesélő résztvevők nemtől függetlenül egybecsen-
gően fejezték ki magukat: halálfélelmet éreztek, de nem
bánták meg. Utána többen is helikopterre szálltak közülük,
hogy a magasból is szétnézhessenek: eltekintve a víztől,
zöld és zöld mindenhol.

Amíg a bátrak raftingoltak vagy helikoptereztek, addig a
Madárpark felkeresésével folytatódott a program szá-
munkra. A madarakon túl moccanatlan teknősök, békésen
sütkérező kajmánok és csinos pillangók is gazdagították a
fauna látványvilágát. A madarak tekintetében is gazdag
volt a választék, igaz, elsősorban a kevésbé fülbemászó
hangú szárnyasok jelentkeztek szereplési vággal: fuvolázó
madár, kéksárga és piroszöld arák, hullámos papagáj, vala-
mint egy anonim díszpinty. A tollasok többségét nem is-
mertük fel. Kijelölt haladási irányt követve, cikkcakokban ha-
ladva, mintegy másfél kilométer hosszan lehetett egy
irányban végigjárni. A rácshálós, sok méter magas és tágas
madárházakba az ajtó csak akkor vált nyithatóvá, ha oda-
bentről továbbtávoztak, utánuk pedig becsukódott a kijárat
ajtó. A zsiliprendszerű áteresztéssel valószínűleg a tömeg-
képződést akarták megakadályozni. A csoport tagjainak
többségét mégsem az előbb felsorolt állatokhoz köthető em-
lékek bilincseltek magukhoz, hanem a területet beborító
gazdag, színpompás növényorgia. Egyesek fél napig is szí-
vesen elnézelődtek volna. Órányi idő maradt rá. Annyit ten-
nék hozzá a látogatáshoz, hogy a banánpálma virágzata
vitte el a jelképes pálmát a feleségemnél. Továbbá, a teljes
út legtöbbit nyújtó helyévé vált számára.

Buszra szálltunk. Az ezúttal neve nincs városka szélében
helyezkedett el a hotel. Mivel hatalmasak a távolságok tele-
pülésen belül és azon kívül is, ezért korlátozott idő állt ren-
delkezésünkre a helyi élettér felfedezésére. A hanyatló nap
megnyúlt árnyékában sétára indultunk. A kertváros jellegű

részben – az egész annak tekinthető – egyemeletes sorházak miniatűr előkerttel. Újszerűnek hatott a kültéri házi szemetes kinézete. Egy lábon álló, fémből készült rácsos kosár. Valószínűleg a dézsmáló rágcslók elleni védekezés miatt készítették ilyenre. Az utcákban lombos fák sorakoztak. Bezárt üzletek is előfordultak. A diszkó viszont üzemelt. Üzemanyaggal vagy emberi erő által hajtott jármű nélkül nehézkes lehet élni itt.

A másnap délelőtti eseménytelenül telt el: úszómedencézés, pénzváltás. Kora délután a „kötelező” irodás program: egy drága üzlet csoportos felkeresésével próbálta eredménytelenül oldani az eltékozolt napot az idegenvezető. Másvalaki viszont magának köszönhetette fukarságának következményét. A repülőtéren csak fizetség ellenében lehetett ivóvízhez jutni. Egyik utastársunk, aki nagypapája miatt indult Montevideo felkeresésére, drágállta az összeget, ezért lemondott róla: a repülőút végére majdnem rosszul lett a kiszáradástól. Ereszkedés közben égi jelként, piros-sárga színű villám irányította Rio de Janeiro felé a pilótát. Talán nem véletlenül alakult így.

Emlékezetes marad a Copacabanától két utcával beljebb lévő hotelnél tapasztaltak. Miközben a busz csomagtartójából magunkhoz vettük a gurulós bőröndöt, aközben hangoskodó kéregetőhad vett körbe bennünket. A közeli italt árusító bolt előtt kiabáló, csoportosan ököltre menő férfiak díszletvilága, erős szürkületben. Megérkeztünk Rióba – könnyelhehettük el.

Városkörnyezet szempontjából ideális helyen szálltunk meg, csupán a nem nyitható szobaablakot hiányoltuk. Az Atlanti-óceán partján első utunk a Megváltó Krisztus-szoborhoz vezetett. Már a buszból észleltük, hogy a 710 méter magas hegy teteje derékig felhőben fürdőzik. A fogaskerekű kis vonat, amellyel célunk felé tartottunk, elkészülte után

első feladatának a Franciaországból hajóval több darabban ideszállított szoborrészek hegytetőre történő felszállítását kapta. Összsúlya ezer tonna. Kőalapzata nyolc méter magas. Statikailag is precíz alkotás, mert az Atlanti-óceán felől érkező szilaj elemeknek teljesen kitett helyen áll, azokat szélesre tárt karokkal fogadja. Bennünket is így várt, de alakját gomolygó párafelhő takarta sejtetően vagy teljesen. A tömeg csak gyűlt és gyűlt körülötte. Amint oszlott a köd, úgy váltak egyre bizakodóbbá a várakozással teli emberek, míg az egyre sűrűsödő pára hatására letargiába estek. Meglátni, lefényképezni a kőbe faragott turistacsalogató Jézust, a bizonyosságot. Fél óra alatt ez az akár jelképesnek is tekinthető jelenés, többször is megismétlődött. A legideálisabb pillanatban is csak félig-meddig tárult elénk a teljes szoboralak. Kissé csalódottan távoztunk a jelképes tisztánlátás hiánya miatt. Újabb cél felé gurult a busz. Menet közben az utastársak többsége visszavisszatekintett. A ködpára feloszlott. A messzi távolban csillogó fénypontként felragyogott a jelkép. Mindezek fontos részévé váltak a Buenos Airesben a földön rajzoló, családjával együtt hajléktalanná vált kisfiú, és az én, tehát a mi kettőnk közös történetének.

A madárpark növénycsodái után felfokozott érdeklődéssel vártuk a szubtrópusi vegetációt bemutató riói botanikus kertet. A Napóleon elől idemenekülő portugál király kezdeményezésére a világ számtalan délszaki területéről kerültek ide az örökzöldek – hallhattuk előzetesen. Mindenki előre dörzsölte a tenyerét. Ám a nagy beharangozás ellenére egy valamirevaló mediterrán városi közparknál többre nem volt képes. Egyetlen egy olyan fára találtunk, amelynek alakja és virágzatának édeskés illata, osztatlanul elnyerte mindkettőnk tetszését. Aki ennél többet szeretne kihozni belőle, a brazil tavasz idején keresse fel.

A következő látnivaló egy chilei ember munkájának eredménye. A brazil nép iránt érzett tisztelete jeléül készítette. Hosszan tartó munkával kicsempézett egy utcai lépcsősort és annak környezetét – ezt nézhettük meg. De többnyire mégsem erre fogunk visszaemlékezni, hanem arra a kézművestermékeket utcákon át árusító piacra, valamint a rajta hömpölygő tömegre, amely intett inkább óvatosságra bennünket, mintsem buzdított volna önfeledtségre. Nem facellában jártunk, akkor mi lehet ott? Ápolatlan, szutykos alakok, villanótekintetek. Többen rasztahajat viseltek. Egyikük fejéke a térdhajlatáig ért. A csoportból egyvalaki bátorkodott végigjárni a lépcsősort.

A városi katedrálisban ötezer ember képes egyszerre padra leülni. Teljes befogadóképessége húszezer fő. Ez a jelentős szám mégis nagyságrendileg eltörpül a legnagyobb mecsetek befogadóképessége mellett. De itt nem ez a lényeg, hanem az épület szokatlan formája. Ehhez mindössze egy klasszikus fagyitölcsér fejjel lefordított alakját kell magunk elé képzelni úgy, hogy a beszűkülő csúcs egy helyen vízszintesen levágva.

Erre a napra utolsó közös programnak a Cukorsüveg-hegy maradt. Az öböl vizéből kiemelkedő szikla ezúttal nem sziporkázhatott a napfényben, de a szürke fellegek alól, a tetejéről akadálytalan körpanoráma tárult elénk: lakatlan szigetek ormon csúcsosodtak; az öbölben kisebb hajók, jachtok ringatóztak; és a fodrot maguk után hagyó partra vetődő hullámok örökkévalósága. A házak tetőrengetege, a magaslatok sivár építményei, az öblöt átszelő híd, mind az emberi paradicsom lehetőségét jelezte. Csak rajtunk embereken múlik, hogy miként éljük közös életünket.

Másnap kora hajnalban ébredtem. Fény gyúlt a fejemben. Hamar megértettem a Megváltó Krisztus-szobor és a Cukorsüveg-hegy közös üzenetét. A Buenos Airesben földön

ülve rajzoló kisfiú keze nyoma, akkor éppen az emberarcú megvilágosodásom pillanatát örökítette meg. Mivel nem mentem oda hozzá a rajzot megvásárolni, ezért az önmagából fakadóan motiválódó, ceruzájával életre keltett vonalak félkész teljessége nem válhatott az én, tehát a mi kettőnk közös pillanatává. Sima rajz maradt. Örökre elveszett számomra.

Ahogy az argentin fővárosban tettük, így itt, Rióban is biztosítottunk magunknak egy teljes szabad napot. A Copacabana és a mögötte elterülő városrész nagyos megismerésére lett elegendő. Kezdjük a part menti lakóövezettel. A középmagas épületek nem maiak, de viszonylag jó állapotúak. Az utcákon nem csak természetes növényzet díszlik, hanem különböző formájú és nagyságú virágtartók, dézsák sokaságában is. Az utcák tiszták, ez is emeli a komfortérzetet. Néha orrfacsaró szagot éreztem például a zöldséges boltok mellett elhaladva, de másutt is, amelynek oka lehetett a fákról lehullott termés erjedő, rothadó szaga. Az elegáns pékség illata beszippantott bennünket – a számla kézhezvételekor megnyúlt Kati képe. Ásványvízért érdemes patikába menni. Sok a fekete brazil, régi motorosok lehetnek. Újonnan érkezőnek gondolt bevándorlókkal is találkoztunk, főleg egy közel húsz fős társasággal. Létszámukat kisbabák is gyarapították. Zárva lévő vendéglő fával burkolt teraszára telepedtek le. Amikor a várossal való ismerkedésből visszafelé tartottunk, már kinyitott a vendéglő. A békés társaságra egy másik utcában találtunk rá. A hajléktalanok között nem véletlenül népszerű stratégia árkád alá vonulni. Praktikus hely a kegyetlenül pörkölő nap ellen, és tökéletes a szinte naponkénti felhőszakadások megúszása miatt is. A köztér telibe kövezett frontján délidőben hanyatt fekvő középkorú utcalakó férfi. Itt sokkal jobb hajléktalanak lenni, mint nálunk – hallhattam. Az utcán italt árusító

fiatal fekete hölgynek felkelthettem az érdeklődését, mert a távolból rám köszönt. Illedelmes ősz hajú, fél kopasz fiatalember lévén a magam megszokott módján viszonzottam: huhu. Ez vicces fordításban annyit tesz, hogy: két magyar – mármint Kati és én. A göndör hajú fekete csillag vette az adást és viszonzásul nevetve megismételte az üdvözlésem: színes színfoltként fog megmaradni emléke.

Ahogy utcáról utcára bandukoltunk, kibukott a feleségeből: ez olyan, mint egy spanyol város, csak jóval zöldebb. Árnyékos padra telepedtünk az óceánra néző házak előtt. Piszkosul meleg volt. Kétkerekű kézikocsikon napernyőket és nyugágyakat szállítottak a strandra a culágerék. Figyelmünket nem kerülte el a gyakori rendőri jelenlét, és a csoportosan posztoló fegyveres katonák sem: a part menti sávban közlekedő városi buszokat, amelyeket többnyire külföldi turisták vesznek igénybe, évente többször is kirabolják a fegyveres útonállók. A turizmust nem szabad kockára tenni. Ettől függetlenül a szálloda ablakából látta Kati, ahogyan egy nő felelőtlenül háta mögé csapott válltáskájából a pénztárcát egy laza mozdulattal kihalászta a fehér brazil zsebmetsző: élt a felkínált lehetőséggel. A padon nézelődve olyan melegünk lett, hogy Rio ide vagy oda, visszamentünk a hotelbe hűsölni. A város kapcsán megfogalmazódott bennünk: a kiemelt látnivalókon és a februári karneválon túl, lényegében egy sima délamerikai nagyváros. A nap erejének csillapodásával egy időben elsétáltunk a strandra fürödni. Ekkor már felhők mögött rejtőzött a nap-pali csillag.

A homokföveny lejárók alól vízpermet spriccelt fel a forró homok enyhítésére. Reggeltől kora estig népes a part. Utca felőli szélében mozgalmas életű futópálya. Sokan vesznek igénybe napágyat napernyővel, de bőven akadnak homokra letelepedő strandolók is. A jól szituált cingár fekete

férfi és a nála háromszor akkora debella felesége napernyők oltalma alatt strandoltak. Vízbe kíváncztunk, ezért megkértük őket a földön hátrahagyott személyes holmink szemmel tartására.

Dívik a strandröplabda és a lábtenisz. Meglepetésre, egy kivételtől eltekintve, nem találkoztunk bármilyen zeneforrással, pedig nagyot lendíthetett volna a hangulaton. Nem akadunk kitelepült büfére sem. Fiatalemberek vállukon mint egy válltáskát hordták a behűtött limonádét tartalmazó hordókat.

Fordítsunk hátat mindennek. Ha nem gömb alakú lenne a Föld, hanem lapos, és a szemünk több ezer kilométerre ellátna, keletre a Dél-Afrikai Köztársaság nyugati partját pillanthatnánk meg. Riótól Fokváros 6060 kilométerre fekszik: fokváros jelképe az Asztal-hegy a kontinensvándorlás kezdetekor a mai Rio környezetétől szakadt le.

Figyelmünket fordítsuk a partra dübörögve vetődő fehér tarajú hullámokra. A víz hőmérséklete 27 fok. A vízben combközépig álló gyerekek azt játsszák, hogy megvárják az érkező hullámhegyet, majd hasassal rávetik magukat annak tetejére, és vele a partra kiszállítatják magukat. Onnan pedig uzgyi vissza. Olcsó játék, okos gyerekeknek. A kisebbek szülői felügyelet mellett teszik. Kati csak bokáig merészkedett a habokba, én alapos megfontolást követően térdig gázoltam bele. Az érkező tajtékoknak féloldalt álltam, de még így is egyik-másik hullám akkorát taszított rajtam csípőtájékon, hogy a stabilnak hitt terpeszállásban lévő lábaimat egymásutánban kétszer is kivetette: jól megtermett, arányosan masszív alak vagyok. Ezek a fodrok 60 centiméteresek lehettek. Nyugisabb pillanatokban leguggolva nyakig megmártóztam. Az addigiaknál is hangosabb hullámok érkeztek, előlük a biztonság kedvéért kijebb mentem.

Érdemes volt. Nemrégiben a felszálló repülőgép annyira elkezdett rázkódni, hogy kissé belém költözött a félsz. Hazatérve felhívtam pilóta ismerősömet, akitől a jelenség oka felől érdeklődtem. Léggöri ellenirányú futóáramlásokról mesélt. Nos, ezt a szituációt itt a vízben állva megtapasztalhattam a gyakorlatban. A sekélyebb részben az érkező hullámoknak féloldalasan álltam. Az érkező tajték a csípő táján egyet lökött rajtam, majd röviddel utána a part felől, hegyi patak sebességével a meder aljában visszaáramlott. Néhányszori ismétlődést követően éreztem, amint az ellenirányú áramlások hatására lábaim erősen berezonálnak. Ereszkedett a szürkület, sétára indultunk.

A kisgyerekesek szedelőzködtek, alig ritkultak a felnőttek. A part menti utak lámpafényei bevilágították a fövenyt. Kilométer hosszan kószáltunk, ezzel búcsúztunk a strandtól és Riótól.

Az utolsó napon Petropoliszba utaztunk. Az egykori portugál származású brazil császár rezidenciáját, majd a katedrális kerestük fel. Mindkét épület az ő nevéhez fűződik. Családjával együtt a bazilikába temették. Jobban járt volna a csoport, ha továbbra is Rióban időztünk volna. Kissé árnyaltabb képünk maradhatott volna róla. Útközben a pihenőhelyen akadt a talán jövőbetekintő élmény. Ekkor érett meg a gondolat bennem, hogy egy fatörzset kezemmel jó lenne megnézni. Érzetem, mintha egy finoman megmunkált bőrt simítottam volna. Erre bevillant Amazónia. Kati elkérte tőlem a fehér botomat, és leverte a fáról vele egy körte alakú zöld gyümölcsöt – talán emlékeztetőnek.

32. EGYBETERELT NYÁJ – Barcelona (2024)

Sokszok évvel ezelőtt, a körutazás alkalmával a Sagrada Família körbejárására félórát kaptak az utasok. Gaudí építészeti remekéről ekkor szerzett tudomást a feleségem. Első látásra beleszerelmesedett. Hazatérve, a mester életéről és munkásságáról szóló, fotóval gazdagon illusztrált kötetet vásárolt. Ez az utunk alapvetően a régóta dédelgetett újratálálkozásról szólt.

Barcelonát az 1992-es nyári olimpia, illetve Freddie Mercury közismert *Barcelona* című dala tette fel a világ térképére. A 19. század gyermeke volt Antoni Gaudí. Későbbi hírnevét megalapozta a szegényeket és gazdagokat egyaránt tárt kapukkal váró újszerű templom építészeti ötlete és kivitelezése, amely egy gazdag helyi könyvkereskedőnek köszönhető.

Mire a katalán nagyváros repülőtéréről a Spanyol térre felszíni közlekedéssel megérkezik a turista, nagyjából képbe kerül a város építészetének közelmúltjával és jelenével. A lakótelepi teraszos házakat az eltérő szín, forma és méretgazdagság jellemzi. A nyúlánk szálloda tetején gombakalapra emlékeztető forma, mintha az épület lenne a szára. A belváros rácshálózatos utcaszervezetében a 19. század végét és a 20. század elejét megidéző, páremeletes lakóházak környezete. A Spanyol tértől kezdődő Aragó út kétszer kétsávos. Közepén széles sétány padokkal, pálmákkal. Jobboldalában szervízút osztja tovább a teret. Érdekessége, hogy a kétszer két sáv egyirányú forgalmat bonyolít le. Máshol ugyanilyen feltételek mellett a kétszer két sávon ellenirányú forgalom haladt. Ezek a megoldások részét képezhetik a gördülékeny városi forgalomszervezésnek. A járdák szélén négyemeletes, kifogástalan frontú épületek. A külső

oromzatokon faspaletta, gipszstukkó. A kapubejáró lépcsőházi része márvánnyal borított, Az emeletre felvezető lépcsősor keskeny. Az ingatlanok belső falvastagsága papírvékonyságú.

Térjünk vissza a közterületre. A mellékutcák parkosítottak. A lakóépületek és a környezet rendezett. A mellékutcákon átvezető zebrához, előbb a főútvonalról a mellékutkába kell betérni, és csak tíz métert követően érkezünk meg a kijelölt gyalogos átkelőhöz. Felfestése eltér a nálunk megszokott zebracsíktól, mert a telibe festett sávok helyett a kijelölt gyalogosátkelő két szélét négyzet alakú ábrák jelzik. Rákanyarodtunk a főútvonalra. A gazdasági nehézségekről csupán egy-két bezárt üzlethelyiség árulkodott, meg az előttük lebatyuzott hajléktalancsapatok. Feltűnően sok az élelmiszerüzlet. Napközben kongnak az ürességtől. A túlnyomórészt pakisztáni tulajdonosok által üzemeltetett egységek jellemzően éjjelnapal nyitva tartanak. Számos üzletről ránézésre nem derül ki, hogy mivel áll a fogyasztó rendelkezésére. A kirakatüveg mögött a számítógép előtt ülő munkatárs látványán túl semmi más nem utal a tevékenységre.

A város legemblematikusabb része a Spanyol tér és környezete. Rajta két négyszögletes vörös oszlop mered az ég felé. Ennél is látványosabb a körforgalom közepén, a szoborkompozíciókkal gazdagon díszített óriási kör alakú szökőkút. Márciustól köpi a vizet, őszi végétől téli álmod alszik. A tér körül középületek. Adja magát a piros színű Aréna bevásárlóközpont. Negyedik emeletére külső üveglifttel lehet feljutni. Fentről körpanoráma nyílik a tágabb városi környezetre és a közelben magasodó Montjuic-hegyre. A 185 méter magas domb kulturális sport és szabadidőközpont. Nevesített és névtelen botanikus kertek szakaszolják. Elejében a most száraz szökőkút, az ókori világot megidéző oszlopokkal. A Spanyol tér felől meredek lépcsősoron tartunk felfelé.

Alkalomszerűen mozgólépcső váltja. Múzeumok, színház, uszoda és olimpiai stadion, az emblematikussá vált szobor-jelképpel – az épített környezet. A domb tetejéről rálátás nyílik a tengerre is. Akinek fáj a lába vagy csak simán lusta, a városban felpattanhat az 55-ös buszra.

Ha már szóba hoztam a belvárost, rögzítsünk pillanat-képet. Vajon kinek ne lenne elvárása a Katalónia térrel szemben? Addig nem is volt bajunk vele, amíg az egymást félóránként menetrendszerűen váltó utcazenészekre összpontosítottunk. Utána viszont elképedtünk a galambszaros utcák, terek, padok, köztéri szobrok és az elhanyagolt zöld-terület láttán. Nem véletlenül alakult így az utcakép. A téren galambokat etető kamaszok csoportja. Fejükön, vállukon madarak billegtek. A teret körbe vevő középületek és az utcakövezet méltó a helyhez.

Szállásunk majdnem félúton helyezkedett el a Spanyol tér és a Marina utca között, ahol az Aragón útról a 433-as házszám után balra vettük az irányt. Pár utcasarkot követően megérkeztünk a Sagrada Família elé. Ezt a területet az 1800-as évek második felében csóró emberek lakták. Mint a bevezetőben említettem, az egyik jómódú katalán könyvkereskedőnek ötlött eszébe, hogy szegények és gazdagok számára egyaránt igénybe vehető templomot kellene emelni. Alapítványa révén kéthektáros területet vásárolt, ahol 1882-ben lerakták a Sagrada alapkövét. Egy évre rá Gaudí lett a főépítész.

1891-ben elkezdődött a keleti szárny építése. A 90×60 méter alapterületű templom – jelenlegi legmagasabb tornya 138 méter – jelenleg is épül, és messze áll a befejezéstől. Aljában altemplom kriptával, amelyben barna márványlap alatt örök álmát alussza a mester. Aki be szeretne jutni ide, annak lehetősége nyílik a 9 órai spanyol, a 10 órai angol és a 20 órai katalán nyelvű mise felkeresésekor. Mi is így kerül-

tünk be az utolsó nap délelőttjén. Az altemplomba száz fő férhet be, feleannyian lehattunk. Fiatal japán párral alkottuk a külföldiek jelképes szekcióját. A ceremóniát öt fős papi alakulat vitte végbe. Tehát a bazilika utcaszintjén altemplom kriptával, felette hatalmas oszlopcsarnok, ahonnan az üvegpadlózatán át lelátni az imapadokra.

Eddig kilenc torony készült el, amely fele a végső számnak. Ezek egy részének építése folyamatban van. Közülük 170 méterével a Krisztust jelképező lesz a legmagasabb. A tizenhét torony szimbolizálja: a 12 apostolt, a 4 evangélistát, Szűz Máriát és Jézust. Aki nem látta még az organikus építészet remekét, ideérkezésekor nagy valószínűséggel meglepi és rabul ejti. Mit láthat a magunkfajta rácsodálkozó? Égbetörő kecses tornyokat és néhányat az épülőfélben lévő jelképek közül. A régi tornyok megsötétedtek. A százévesnél idősebb fehér kő barnás tónusú. A tornyokon homorú mélyedések, amelyek kis méretű kagylódíszítéssel zárulnak. Szabálytalan vonalakkal díszítettek. Az új tornyok visszafogottabbak. Kehelyszerűen szétnyílnak és benne gúlaszerűen felrakott lila, sárga és zöld gömbök. Nincs szoborfaragás rajtuk.

Jelenleg tizenegy kapu fogadja az épületbe belépő látogatót. Mindegyiknek saját elnevezése van például: születés kapuja, szenvedés kapuja, feltámadás kapuja. A főbejáratnak tekinthető kapu felett kőből faragott, zöldre mázolt ciprusfa, rajta fehér galambfaragások. Minden torony és bejárat homlokzat szobrokkal élénkített, amelyek arcok vagy arctalanok. Csak szabálytalan mértani alakzatok fordulnak elő rajtuk. Többek között: ablakok, szobrok, gömböcskék, kígyó és gyík, valamint vasúti sínből készített keresztre feszített, Krisztust szimbolizáló sematikus alak. Arcát a fejről lelógó lepel takarja el.

Az újabb építésű tornyok világos köve a régiek közül ki-világlik, azoknál kevésbé díszesek. Szabályos és nem szabá-lyos geometriai formák világa. Hat új torony mutatja magát. Tetejük kehelyszerűen szétnyílik. Gúlaszerűen elhelyez-kedő gömböket fogadnak magukba: narancssárga, lila, sár-ga színűek. Hatásuk meseszerű. Mind ebbe hosszasan lehet elmerülni. Százak bámészkodnak körülötte. Egész és félóra-kor a toronyóra kondulása hangjátékkal jelzi az idő múlását. A városnéző busznak itt is van megállója.

A Sagrada Família 2010 óta bazilika. Elkészülte után a vi-lág legnagyobb ilyen épülete lesz. 2006-tól Spanyolország leglátogatottabb épített emléke, megelőzve a granadai Al-hambrát és a madridi Pradot. Akkoriban évi 2,4 millió jegyet értékesítettek. A bazilika továbbépítése jegybevételekből és támogatásokból valósul meg. Évente 22 millió euró áll a munkálatok folytatására. A konzervatív keresztények és a japánok a fő mecénások. A bazilika előtt nem véletlenül le-hettünk szemtanúi a japán fiatalok esküvői fotózásának, és a kimonóban mosolygó japán leánycsapatnak.

Nem állt szándékunkban az FC Barcelona intézményei-nek felkeresése, de mivel hazafelé tartva utunkba esett a közkedvelt katalán futballcsapat látogatóközpontja, bemen-tünk szétnézni. Az emeleten plakátkiállítás mesélt a múlt-ról. Közöttük három magyar vonatkozású is akadt: Kocsis Sándor, Újpesti Dosza (Újpesti Dózsa) és Budapest MTK plakátok révén. A földszinten Bajnokok Ligája serleg Johan Cruijff edzősége idejéből.

A másik látnivalóra az utcán találtunk rá. A szállás szimpla ablakán keresztül szokatlan zaj szűrődött be a szo-bába. Rajta kitekintve meglepve tapasztalhattuk, az Európa szerte folyó traktoros tüntetés elérte a katalán nagyvárost is. A kétszer kétsávós főút dugig telt a digitális vezérlésű me-zőgazdasági járművekkel. Összehangolt hangjelzésükkel és